

NICKY GUMBEL

OTAZNÍKY ŽIVOTA

Nakladatelství KMS

Obsah

Předmluva k českému vydání	5
Předmluva	7
Úvod	9
1. Jde v životě ještě o víc?	11
2. Kdo je to Ježíš?	19
3. Proč Ježíš zemřel?	33
4. Jak získat víru?	44
5. Proč a jak se modlit?	55
6. Proč a jak číst Bibli?	68
7. Jak nás Bůh vede?	82
8. Kdo je to Duch svatý?	95
9. Co svatý Duch dělá?	104
10. Jak můžeme být naplněni Duchem?	116
11. Jak odolat zlému?	127
12. Proč a jak mluvit s druhými lidmi o víře?	138
13. Uzdravuje Bůh i dnes?	151
14. A co církev?	164
15. Jak prožít zbytek života co nejlépe?	176
Poznámky	187
Studijní příručka	190

1

Jde v životě ještě o víc?

Mnoho let jsem měl vůči křesťanské víře tři výhrady. Předně jsem křesťanství považoval za nudnou záležitost. Ve škole jsem chodil na školní pobožnosti, ale dospěl jsem k závěru, že jsou nemastné neslané. Chápal jsem Roberta Louise Stevensona, který si jednou do svého deníku jako nějakou výjimečnou událost poznamenal: „Byl jsem dnes v kostele, a ani mě to moc nesebralo.“ Ve stejném duchu psal americký humorista Oliver Wendell Holmes: „Možná bych se i mohl dát na dráhu duchovního, jen kdybych neznal jednoho kněze, který vypadal a jednal jako zaměstnanec pohřebního ústavu.“ Křesťanská víra pro mě byla suchopárná a postrádala jakoukoliv špetku inspirace.

Druhou výhradou bylo, že se mi zdála nepravdivá. Měl jsem vůči křesťanské víře rozumové námitky a trochu domýšlivě jsem se považoval za logicky myslícího deterministu. Ve čtrnácti letech jsem napsal esej, ve kterém jsem se pokusil celé křesťanství odstřelit a dokázat, že Bůh neexistuje. K mému velkému překvapení se mi dostalo i ocenění! Shromáždil jsem proti křesťanské víře argumenty, s potěšením jsem debatoval s křesťany a myslel si, kdovíjaké vítězství jsem nedobyl.

Třetí výhradou bylo, že jsem křesťanskou víru považoval za zbytečnou. Nechápal jsem, jak může s mým životem v Británii dvacátého století souviset něco, co se stalo před dvěma tisíci lety v Palestině vzdálené přes tři tisíce kilometrů. Často jsme zpívali velmi oblíbený chvalozpěv s názvem „Jeruzalém“, ve kterém jsme si kladli i tuto otázku: „Což tyto nohy kdysi dávno kráčely po ze-

lených horách Anglie?“ Všichni jsme znali odpověď: „Ne, nekráčely.“ Zdálo se, že křesťanská víra s mým životem nijak nesouvisí.

Když se dívám zpět, uvědomuji si, že to byla částečně i moje chyba, protože jsem se nikdy nesnažil doopravdy naslouchat a o křesťanské víře jsem nic nevěděl. V naší zesvětštělé společnosti je dnes mnoho lidí, kteří vědí jen málo o Ježíši Kristu, o tom, co vykonal nebo jak to souvisí s křesťanstvím. Jeden kaplan sloužící v nemocnici si zaznamenal některé z odpovědí lidí, kterým položil otázku: „Měl byste zájem o svaté přijímání?“ V jeho záznamech se nacházejí i tyto odpovědi:

„Ne, děkuji, já patřím k anglikánské církvi.“

„Ne, díky, objednal jsem si buráky.“

„Ne, děkuji, nejsem obřezaný.“

Křesťanství ani zdaleka není nudné, nepravdivé či zbytečné, ale naopak – je vzrušující, pravdivé a má pro nás velký význam. Ježíš řekl: „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Jan 14,6). Pokud je to pravda, a já věřím, že ano, potom v našem životě nemůže být nic důležitějšího než to, jaký postoj k jeho slovům zaujmeme.

Naděje pro ztracený svět

Muži i ženy byli stvořeni k tomu, aby žili ve vztahu s Bohem. Bez tohoto vztahu bude v lidech neustále přetrvávat pocit hladu a prázdnoty, budou mít dojem, že jim něco chybí. Britský princ Charles mluvil jednou o své víře. Řekl, že bez ohledu na pokrok vědy „zůstává v hloubi duše (pokud se mohu odvážit tohoto slova použít) trvalá a nevědomá touha po čemsi, co chybí, po jakési ingredienci, kvůli níž stojí za to žít“.

Možná největší anglický fejetonista této generace Bernard Levin jednou napsal článek s názvem „Velké hádanky života a málo času na hledání jeho smyslu“. Mluví v něm o tom, že bez ohledu na svoje velké úspěchy pociťuje obavy, aby „neplýtvat skutečností v honbě za snem“. Napsal:

Řečeno bez obalu, mám čas objevit, proč jsem se narodil, ještě než zemřu? ... Zatím jsem na tuto otázku nenašel odpověď, a ačkoliv je přede mnou ještě mnoho let, určitě jich je méně než těch, které už mám

za sebou. Existuje zjevné nebezpečí, že k tomu, abych odpověď našel, mi nezbude dost času... Proč *musím* vědět, proč jsem se narodil? Samozřejmě proto, že nemohu uvěřit tomu, že by se to stalo jen náhodou; a pokud to nebyla náhoda, pak moje narození musí mít nějaký smysl.²

Levin není křesťanem, vřdyt nedávno napsal: „Čtrnáctisíkrát ne, nejsem křesťan.“ Přesto se však zdá, jako by si až příliš uvědomoval, že na otázku po smyslu života nedokáže odpovědět. Několik let předtím napsal:

Státy podobné našemu jsou plné lidí, kteří mají veškerý hmotný blahobyť, na jaký jen pomyslí, kteří mají i nehmotná pozehnání, jako je šťastný rodinný život, a kteří přesto žijí v tichém a občas i hlučném zoufalství, protože nechápou nic víc než to, že v nich zeje propast, a ať ji sebevíce naplňují jídlem či pitím, ať se do ní snaží nacpat sebevíce aut a televizí, ať po jejím okraji pochoduje sebevíce dobře vychovaných dětí a dobrých přátel ... stále jim působí bolest.³

Někteří lidé stráví většinu svého života hledáním něčeho, co by mu dodalo význam a smysl. Autor knih *Vojna a mír* a *Anna Kareninová*, Lev Nikolajevič Tolstoj, napsal v roce 1879 knihu s názvem *Vyznání*, ve které líčí svoje hledání významu a smyslu života. Křesťanství odmítl ještě jako dítě. Když odešel z univerzity, snažil se co nejvíce si užít. Vstoupil do společenského světa Moskvy a Petrohradu, hodně pil, střídal ženy, hrál hazardní hry a vedl nevázaný život. Nic z toho ho však neuspokojilo.

Pak začal hromadit peníze. Zdědil velký majetek, mnoho peněz získal i za svoje knihy. Ani to ho však neuspokojilo. Usiloval o úspěch, slávu a důležitost. Toho všeho dosáhl. O jeho díle se v *Encyclopedia Britannica* uvádí, že napsal „jeden ze dvou nebo tří nejvýznamnějších románů světové literatury“. Nakonec však stejně nedokázal najít odpověď na otázku: „No dobře... a co z toho?“

Poté začal vést rodinný život a snažil se pro rodinu udělat co nejvíc. Oženil se roku 1862, měl laskavou, milující ženu a třináct dětí, které, jak říkal, ho od hledání smyslu života zcela odvedly! Dosáhl všeho, oč usiloval, byl zdánlivě zahrnut dokonalým štěstím. A přesto ho jedna otázka přivedla až na pokraj sebevraždy: „Má můj život nějaký smysl, který by nezničila nevyhnutelná smrt, jež mě čeká?“

Odpověď hledal ve vědě a filozofii, ale jedinou odpovědí, které se mu na otázku „Proč žiji?“ dostalo, bylo, že „v nekonečném prostoru a nekonečném čase dochází k nekonečně složitým mutacím nekonečně malých částic“.

Když pozoroval svoje současníky, viděl, že lidé v oblasti vztahu k životu s těmi nejdůležitějšími otázkami („Odkud jsem přišel?“, „Kam jdu?“, „Kdo jsem?“, „K čemu je život?“) nemají potíže. Nakonec zjistil, že ruští rolníci na tyto otázky dokáží odpovědět na základě své křesťanské víry, a uvědomil si, že skutečnou odpověď nalezneme pouze v Ježíši Kristu.

Nic se nezměnilo ani po stu letech. Zpěvák rockové skupiny Queen Freddie Mercury, který zemřel koncem roku 1991, v jedné ze svých posledních písni alba *The Miracle (Zázrak)* napsal: „Vůbec někdo, proč žijeme?“ Ačkoliv získal obrovské bohatství a měl tisíce fanoušků, v rozhovoru krátce před smrtí připustil, že je zoufale sám. Řekl: „Můžete mít všechno na světě, a přesto zůstat tím nejosamělejším člověkem. To je nejhorší druh osamělosti. Úspěch ze mě učinil idol celého světa a přinesl mi milióny liber, ale zabránil mi získat to jediné, co všichni potřebujeme – trvalý láskyplný vztah.“

Když mluvil o „trvalém vztahu“, který všichni potřebujeme, měl pravdu. Vztah mezi lidmi však plné uspokojení přinést nemůže, ani nemůže být zcela trvalý. Vždy něco chybí. Je tomu tak proto, neboť jsme byli stvořeni, abychom žili ve vztahu s Bohem.

Ježíš řekl: „Já jsem ta cesta.“ On jediný nás může uvést do věčně trvajícího vztahu s Bohem.

Když jsem byl malý, měli jsme černobílý televizor s dost špatným obrazem – byl stále rozmazaný a dělaly se na něm čáry. Protože jsme však neznali nic lepšího, byli jsme s ním spokojeni. Jednoho dne jsme ale zjistili, že musíme nainstalovat venkovní anténu! Obraz byl náhle ostrý a jasný. Bylo to něco úplně jiného. Život bez vztahu s Bohem skrze Ježíše Krista je jako televizor bez antény. Někteří lidé vypadají šťastně, protože si neuvědomují, že existuje něco lepšího. Jakmile začneme žít ve vztahu s Bohem, začne nám být jasný i význam a smysl života. Uvidíme věci, které jsme neviděli, a poznáme, že vracet se ke starému životu by bylo pošetilé. Porozumíme tomu, proč jsme byli stvořeni.

Co je ve zmateném světě skutečné

Někdy lidé říkají: „Nezáleží na tom, čemu věříte, pokud to myslíte upřímně.“ Je však možné, že člověk je upřímný, a přitom se mýlí. Takovým člověkem byl Adolf Hitler. Jeho víra zahubila milióny lidí. Když Rozparovač z Yorkshiru vraždil prostitutky, byl přesvědčen, že koná Boží vůli. Byl upřímný, ale rovněž se mýlil. Jednal podle své víry. To jsou extrémní příklady, které však ukazují na to, že je velice důležité, čemu věříme, protože naše víra určuje i náš život.

Jiní lidé mohou křesťanovi říci třeba toto: „Pro tebe je to skvělé, ale není to nic pro mě.“ Takový postoj není logický. Má-li křesťanství pravdu, má zcela zásadní význam pro nás všechny. Nemá-li pravdu, křesťané se oddávají klamu, a to není pro nás „skvělé“,

ale velice smutné, a čím dříve se dáme do pořádku, tím lépe. Spisovatel a učenec C. S. Lewis to řekl takto: „Křesťanství je názor, jenž, pokud je nepravdivý, nemá *žádný* význam, a pokud je pravdivý, má nekonečný význam. Nikdy však nemůže mít nevelký význam.“⁴⁴

Má křesťanství pravdu? Existuje nějaký důkaz? Ježíš řekl: „Já jsem ta... pravda.“ Existuje nějaký důkaz, který by Ježíšův výrok potvrdil? Podobnými otázkami se budeme zabývat později. Ústředním bodem křesťanství je vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých, o čemž svědčí množství důkazů. Profesor Thomas Arnold jako ředitel Rugby School provedl revoluci v pojetí vzdělávání v Anglii a byl jmenován profesorem na katedře moderních dějin na univerzitě v Oxfordu. Jako člověk dobře obeznámený s významem důkazů při hodnocení historických skutečností řekl:

Po mnoho let jsem studoval příběhy dávných časů, zkoumal a vážil důkazy o lidech, kteří je napsali, ale neznám v dějinách lidstva jedinou skutečnost, kterou by upřímnému tazateli lépe a plněji potvrzovaly všemožné důkazy, než je veliké znamení, které nám Bůh dal – že Kristus zemřel a vstal z mrtvých.

Jak uvidíme později, pravdivost křesťanství potvrzují mnohé důkazy. Když však Ježíš řekl: „Já jsem ta... pravda“, myslel více než jen pravdu chápanou rozumem. Slovo pro pravdu použité v originálu naznačuje konání nebo zakoušení pravdy. Existuje něco víc než rozumové přijetí pravdivosti křesťanství – poznání Ježíše Krista, který je *pravda*.

Předpokládejme, že než jsem se seznámil se svou ženou Pippou, přečetl jsem si o ní knihu. Když jsem ji dočetl, pomyslel jsem si: „Zdá se, že to je úžasná žena. Chci se s ní oženit.“ Jak veliký rozdíl je mezi mým rozumovým přesvědčením, že je úžasnou ženou, a zkušeností mnohaletého manželství, na jejímž základě mohu říci: „Vím, že je to úžasná žena.“ Když křesťan o své víře řekne: „Vím, že Ježíš je pravda,“ nemyslí tím pouze rozumové poznání, že Ježíš je pravda, ale že Ježíše jako pravdu zakusil. Když vstupujeme do vztahu s tím, kdo je pravda, naše vnímání se mění a my začínáme chápat pravdu o světě kolem nás.

Život v temném světě

Ježíš řekl: „Já jsem... život.“ V Ježíši nacházíme život tam, kde dříve byla jen vina, závislost, strach a vidina smrti. Je pravda, že my všichni jsme byli stvořeni k Božímu obrazu a že na lidech je proto něco vznešeného. Také jsme však upadli do hříchu – rodíme se se sklony ke zlému. Boží obraz byl v každém člověku ve větší či menší míře porušen a v některých případech téměř vymazán hříchem. Zlo a dobro, síla a slabost spolu existují v každém člověku. Ruský spisovatel Alexandr Solženicyn řekl: „Čára oddělující zlo a dobro neprochází státy, třídami ani politickými stranami... ale protíná srdce každého člověka.“

Považoval jsem se za „dobrého“ člověka – protože jsem nevykrádal banky ani se nedopouštěl jiných závažných zločinů. Když jsem však začal svůj život srovnávat s životem Ježíše Krista, uvědomil jsem si, jak byl špatný. Stejnou zkušenost učinilo i mnoho jiných lidí. C. S. Lewis napsal: „Poprvé jsem se začal vážně zkoumat s praktickým záměrem. A našel jsem něco, co mě zděsilo; zahradu chtíčů, blázinec ctižádostí, semenišť strachů, harém pošetilých nenávistí. Moje jméno bylo Legie.“⁴⁵

Všichni potřebujeme odpuštění, to ale můžeme nalézt jenom v Kristu. Humanistka Marghanita Laskiová při televizní debatě s jedním křesťanem překvapeně vyznala: „Vám křesťanům nejvíce závidím odpuštění.“ Pak trochu pateticky dodala: „Nemám nikoho, kdo by mi odпустиł.“

Když byl Ježíš ukřižován, podstoupil místo nás trest za všechno špatné, co jsme spáchali. Podrobněji se tím budeme zabývat ve čtvrté kapitole. Uvidíme, že zemřel, aby odstranil naši vinu, aby nás vysvobodil z našich závislostí, ze strachu a v konečném důsledku i ze smrti. Zemřel místo nás.

I kdybyste byli vy nebo já těmi jedinými lidmi na zemi, Ježíš Kristus by místo nás zemřel, aby odčinil naši vinu a dal nám tak nový život.

Ježíš za nás nejen zemřel, ale také vstal z mrtvých, a tím porazil smrt. Většina racionálně uvažujících lidí si nevyhnutelnost smrti uvědomuje, ačkoliv někteří lidé dnes podnikají ty nejfantastičtější pokusy, jak se jí vyhnout. Jeden takový pokus se po-

pisuje i v listu *The Church of England Newspaper*:

V roce 1960 zemřel kalifornský milionář James McGill. Zanechal podrobné pokyny, jak zakonzervovat a zmrazit své tělo. Doufal, že jednoho dne vědci možná objeví lék na nemoc, která ho zabila. V jižní Kalifornii jsou stovky lidí, které do procesu zmrazení a zakonzervování svých těl vložili naději na nový život. Poslední rozvoj v technice zmrazování mrtvých přinesl metodu zvanou neurosuspenze, která uchovává pouze lidskou hlavu. Jedním z důvodů popularity této metody je to, že je mnohem levnější než zakonzervování a uchování celého těla. Připomíná mi to Woody Allena ve *Spáči*, kdy si nechal zmrazit nos.⁶

Podobné pokusy obejít nevyhnutelnost smrti jsou zjevně nesmyslné a ve skutečnosti i zbytečné. Ježíš přišel, aby nám dal „věčný život“. Věčný život znamená život určité kvality, která pramení ze života ve vztahu s Bohem a Ježíšem Kristem (Jan 17,3). Ježíš nikdy nikomu neslibil snadný život, zaslíbil nám ale plnost života (Jan 10,10). Tato nová kvalita života začíná nyní a pokračuje na věčnost. Náš vyměřený čas na zemi je relativně krátký, ale věčnost je nesmírná. Skrze Ježíše, jenž řekl „Já jsem... život“, se můžeme nejen těšit z plnosti života zde na zemi, ale můžeme si být jisti, že nikdy neskončí.

Křesťanství není nudné – jde v něm o to, jak žít naplno. Také není nepravdivé, nýbrž je samotnou *pravdou*. Není ani zbytečné, nýbrž proměňuje celý náš život. Teolog a filozof Paul Tillich o člověku napsal, že vždy pocítuje tři druhy strachu: strach z toho, že život nemá smysl, strach ze smrti a strach z provinění. Odpovědi na každý z těchto strachů je Ježíš Kristus. Ježíš Kristus má pro každého z nás zásadní význam, protože je „cesta, pravda i život“.